

અર્હદ્
પ્રેરણા
પત્ર

❖ વર્ષ : 27 ❖ અંક : 4 ❖ S.No. : 426

❖ તા.16-12-2020 ❖ ડિસેમ્બર

છૂટક નકલ : રૂા. 6/-

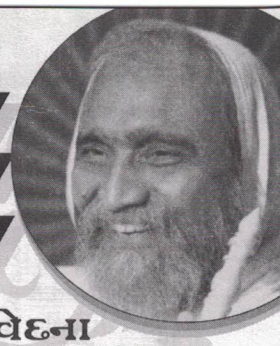

પૂ.પં.શ્રી હૃદયરત્ન વિ.મ.ની પદવી પ્રસંગની ઝલક

સૌજન્ય : માતુશ્રી શોભનાબેન અમરીષભાઈ શાહ, દ. ભાવિન, શ્રેણુજ

અર્હદ
પ્રેરણા
પત્ર

વર્ષ : 27 ❖ અંક : 4

S.No. : 426 ❖ વિ.સં.2077

તા.16-12-2020 ❖ ડિસેમ્બર

માલિક :

અર્હદ ધર્મ પ્રભાવક ટ્રસ્ટ

૧૭, ઈલોરા પાર્ક, જૈન દહેરાસરની સામે,
નારણપુરા ચાર રસ્તા, અમદાવાદ-૧૩.

ફોન : 079-2768 1317

૨૪૩, પંચરત્ન બીલ્ડીંગ, ૨જે માળ,

એમ.પી.માર્ગ, ઓપેરા હાઉસ, મુંબઈ - ૪.

ફોન : 022-23631564, 23808621
manasmandirtrust@gmail.com
www.shreejainalertgroup.org

તંત્રી-મુદ્રક-પ્રકાશક

કલ્પેશભાઈ વિ. શાહ

અમદાવાદ

ટાઈપ સેટીંગ

સમ્યક્ ડીઝાઈન એન્ડ પ્રિન્ટ

અમદાવાદ

મુદ્રક

સર્વોદય ઓફસેટ

અમદાવાદ

મો. : 98245 15514

આજીવન લવાજમ : રૂ. ૫૦૦/-
છૂટક નકલ : રૂ. ૬/-

પ્રાર્થના સંવેદના

હે પરમાત્મા ! જ્યારથી જાણ્યું છે કે, જ્યાં સુધી જગતના કોઈપણ એક જીવ સાથે પણ જો તમારે વૈરભાવ અંતરમાં જીવતો હશે તો તમારું પ્રણયકાળમાં કલ્યાણ થવું સંભવ નથી. તમે સુખી નહિ થઈ શકો ! પ્રભુ ! આવું જાણ્યા પછી મારું મન બેચેન બની ગયું છે. મને હવે ડર લાગવા લાગ્યો છે. મારું માથું ચક્રાવે ચડ્યું છે.

હે કૃપાસાગર ! હું તો ઘણા સારા લોકો સાથે પણ વૈર બાંધીને બેઠો છું. અરે ! દુનિયાની વાત તો જવા દે પરંતુ મારા ખુદના ફેમિલિમાં પણ મને કોઈ પ્રેમ કરતું નથી કે હું કોઈને ગમતો નથી. મને બધા જ જાણે મારા દુશ્મન લાગી રહ્યા છે.

જ્યારે ઘરની બહાર જવાનું થાય છે ત્યારે બે પ્રણ દિવસમાં તો પાછું ઘર યાદ આવી જાય છે. લાગે છે મને બધા યાદ કરી રહ્યા છે. જાણે મારા વિના બધા સૂના પડ્યા છે એટલે જલદી જલદી કાર્ય પતાવી ઘર ભેગો થાઉં છું. પરંતુ જ્યાં ઘરમાં દાખલ થાઉં છું ત્યાં મને બધા જ જાણે ઘૂરકી ઘૂરકીને જોયા કરે છે.

મારા ઘરમાં જવાથી પત્ની ચૂપ થઈ જાય છે. બાળકોની રમત પૂરી થઈ જાય છે. બા અંદરના રૂમમાં ચાલી જાય છે અને હું એકલો હીજરાયા કરું છું. હે પ્રભુ ! મારા ઉપર તું કંઈક દયા કર અને મારામાંથી વૈર કાઢી પ્રેમનું સિંચન કર ! મારી આંખમાં અમી પ્રગટાવ ! જેથી હું બધાને ગમું, મારી પાસે સહુ બેસે, મારાથી કોઈ દૂર ભાગે નહિ. મારા બોલવાથી કોઈનું મન ભાંગે નહિ અને મારા ચાલવાથી કોઈનું તન ભાંગે નહિ. હે દયાળુ ! આટલી કરુણા કર ! તું જ કરુણાસાગર છે, બીજા કોની પાસે જાઉં ?

માણસ દિવસ ઉગેને મનોરથોના મહેલ યાણે છે અને જ્યારે તે મહેલો ધ્વસ્ત થાય છે ત્યારે તે અફસોસ કરે છે. આમ ધ્વસ્ત થયેલા અરમાનોના ટગલાથી ઘર ભરાઈ ગયું છે તેના અફસોસ કરીને અફસોસોની ફાઈલોનું કબાટ ચિક્કાર ભર્યું છે.

કોલેજમાં નંબર ગૂમાવ્યાનો અફસોસ, જીવન સંગીનીની પસંદગીમાં ચૂકી ગયાનો અફસોસ, બાળકોને સંસ્કારો ન આપી શક્યાનો અફસોસ, ધંધામાં ચાન્સ ગૂમાવાનો અફસોસ, બોસના પ્રસંગમાં હાજર ન રહી શક્યાનો અફસોસ, બાને જીવ તે જીવ યાત્રા ન કરાવી શક્યાનો અફસોસ, બાપુજીની સાવ સામાન્ય ઈચ્છાઓની પણ સતત ઉપેક્ષા કરી પૂરી ન કરી શકવાનો અફસોસ.

આવા અનેક અફસોસોની ફાઈલો માણસના મનના સેઈફ ડીપોઝીટ વોલ્ટમાં સંગ્રાહેલી પડી છે. આ બધા અફસોસો મૃત્યુ આવતાં જ મરી જશે, દફનાઈ જશે. મોટો અફસોસ તો હવે પછી પેદા થવાનો છે કે, માનવ જન્મ આમ જ ખોઈ નાંખવાનો અફસોસ !

સારી-સુંદર-બ્યુટીફુલ લાઈફ મળ્યા પછી પણ કરવા યોગ્ય ન કર્યાનો અફસોસ ! ન કરવાનું જિંદગીભર કર્યા કરવાનું પાગલપન અફસોસ બની નવા ભવમાં પણ દગાડા કરશે. આ લાઈફની ભેટમાં જો પશુચોનિમાં ચાલ્યા જવું પડશે તો અફસોસ અફસોસ અફસોસ ! અફસોસનો કોઈ પાર નહિ રહે, જરા વિચારો !

ગજા બહારનો મનોરથ નહિ, શક્તિ બહારની ઈચ્છાઓ નહિ, પાત્રતા વિનાની અપેક્ષાઓ નહિ. નસીબ વિનાનો ખેલ નહિ. તો પછી જીવનમાં અફસોસ પણ નહિ !

હેમસૂત્ર

આત્મશક્તિનો ઉપયોગ જે દિશામાં થાય તે દિશાની શક્તિઓ વધે છે. ખરાબ માર્ગમાં વપરાતી શક્તિ ખરાબી વધારે.

યોગપૂર્વસેવાના કર્તવ્યો અંતર્ગત યોગસિદ્ધિ કરવા પ્રથમ આપણે 'યોગ' શું છે તે જોઈ રહ્યા છીએ. 'યોગબીજો'ની વાત ચાલી રહી છે. તે કેવી રીતે અંતરમાં વવાય તેની વાત ચાલી રહી છે. બીજું યોગબીજ વૈયાવચ્ચ છે.

પરમાત્માનો ભેખ લઈને - સંસાર ત્યાગી પાંચ મહાવ્રતોનો ભાર વહન કરી અનેક ભવ્યજીવોને ધર્મમાર્ગમાં લાવતા અને સ્થિર કરતા પૂ.સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચ કેમ કરવી, કેવી રીતે કરવી, તેમાંય પહેલાં આચાર્યની વૈયાવચ્ચ કહી, પછી સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચમાં લાભો રૂપિયા લખાવનારા ધન્યવાદને પાત્ર છે. વિહાર માર્ગોમાં સુંદર વ્યવસ્થાઓ ઊભી કરનારા ધન્યવાદને પાત્ર છે. વિહારમાં સાધુના ઉતારા માટે પોતાના ઘર ખાલી કરી આપનારા, સ્કુલોના દરવાજા ખોલી આપનારા તથા સંસ્થાના મકાનો રાજી થઈ સાધુને વાપરવા આપનારા જેનેતર ભાઈઓ તો ખાસ ધન્યવાદને પાત્ર છે.

એવા કેટલાય જેનેતર ડોક્ટરો મળ્યા છે જેઓનો જૈન સાધુ પ્રત્યે ઉંચો આદર જોવા મળ્યો છે. મેડીકલ ટ્રીટમેન્ટનો એક પૈસો પણ ચાર્જ ન કરે અને ગમે ત્યારે બોલાવો તો હાજર ! ભલે એમ.ડી.ડોક્ટર હોય પોતાની વિઝીટ પણ પડતી મૂકી જૈન સાધુ માટે સેવામાં તૈયાર હોય. આવા વૈદ્યો અને ડોક્ટરોને પણ ધન્યવાદ છે. આ બધા જીવો યોગબીજના અધિકારી છે તેમ કહેવામાં ખોટું નથી.

રાજકીય ક્ષેત્રે પણ એવા અમલદારો, નેતાઓ છે. જેઓ સાધુ પ્રત્યે અત્યંત આદર ધરાવે છે. થોડાક વખત પહેલાં ભારતના વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ પોતાના બંગલામાં સુરતમાં દીક્ષિત થનાર ૪૫ મુમુક્ષુઓને આમંત્રણ આપી સંખ્યાભોજન કરાવી દીક્ષા જીવનની અનુમોદના કરી. આ પણ યોગબીજ કહેવું પડશે.

શહેરોમાં કર્કરુના અનેકવાર પ્રસંગોમાં સાધુની ગોચરી અટકી નથી. ગોચરી જતા સાધુની સાથે પોલીસ સામે જઈ હેમખેમ ઉપાશ્રયે પહોંચાડે. કર્કરુમાં પણ સાધુની રક્ષા માટે સમય આપતા આવા અમલદારોને પણ ધન્યવાદ છે.

જૈન સાધુ માત્ર એવું વ્યક્તિત્વ છે, જે પર્યાવરણની સંપૂર્ણ રક્ષાપૂર્વક પોતાનું જીવન જીવે છે. એકપણ જીવને પીડા ન આપવી અને જીવન જીવી જવું તે કેટલું અઘરું છે. તે વિચારશો તો તમને જૈન સાધુ આઠમી અજાયબી લાગશે. જેની પાસે પોતાનું ઘર નથી, પોતાની જમીન નથી, સ્ત્રી નથી કે બાળકો નથી. પોતાની કોઈ દુકાન કે વ્યવસાય નથી. જેને આવતીકાલે શું

ખાઈશું તેનું કોઈ આયોજન નથી કે તેની કોઈ દિવસ ચિંતા થઈ નથી !

જે માન-અપમાનમાં સમ છે. પરિષદો સહન કરવામાં રાજી છે. દેહનું દમન કરી આત્મપ્રાપ્તિના ઉપાયોમાં તે રત છે. આ દુનિયાથી તે સાવ અલિપ્ત છે. જળકમળવત્ જેનું જીવન છે. આવા સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ કરવાથી યાવત્ કેવલજ્ઞાન પ્રગટવા સુધીના લાભો શાસ્ત્રકારોએ દર્શાવ્યા છે.

સાધુ-સાધ્વીની સુંદર વૈયાવચ્ચ કરવા ખરેખર તો તેમના આચારો જાણવા જોઈએ. કલ્પસૂત્રના વ્યાખ્યાનોમાં (પર્યુષણના) સાધુના ૧૦ આચારોની વાત આવે છે. તમે દર વખતે સાંભળો પણ છો. છતાં અવધારતા નથી. પ્રેક્ટીકલ આવે ત્યારે નાપાસ થઈ જાઓ છો.

સાધુને ગોચરી લેતાં ૪૨ પ્રકારના દોષો લાગવા સંભવ છે. તેમાં ૧૬ દોષો તો માત્ર તમારી અજ્ઞાનતાના કે

બેકાળજીના કારણે લાગે છે. તે ઉદ્દગમના દોષ કહેવાય છે. તમારા ઘરમાં સાધુ આવે અને જો

આવો દોષ લાગે તો સાધુ ગોચરી લીધા વિના જ પાછા જાય. તમને અફસોસ થાય કે મહારાજ ૧૦ માળ ચડ્યા પણ કંઈ વહોર્યું નહિ ! પણ શું કરે ! તમને વહોરાવવાનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ. બીજા ૧૬ દોષો સાધુથી જ થાય છે જેને ઉત્પાદનના દોષ કહેવાય છે તથા બીજા ૧૦ દોષો એષણાના છે. આમ કુલ ૪૨ દોષ ન લાગે અને ગોચરી આવી જાય તે સાધુ માટે શુદ્ધ ગોચરી કહેવાય છે.

ઘણા શ્રાવકો આવા ગીતાર્થ જેવા હોય છે, જે સાધુઓના આચારને જાણતા હોય છે. જેથી સાધુને જરાય દોષ ન લાગે તે રીતે સુપાત્રદાન કરતા હોય છે. આવા જીવોને સુપાત્રદાનનો વિશેષ લાભ મળે છે અને સાધુની સારામાં સારી ભક્તિ કરી શકે છે. આવા શ્રાવકો ઉપર સાધુઓ વિશેષ પ્રસન્ન હોય છે. તેનાથી તેનું ચારિત્રાવરણીય કર્મ તૂટે છે અને આ ભવમાં કે આવતા ભવમાં કલ્યાણકારી ચારિત્ર ઉદયમાં આવે છે.

સહજ ભવોદ્દેગ, ત્રીજું યોગબીજ :

જેને સંસાર પ્રત્યે ઉદ્દેગ ઉત્પન્ન થયો છે. કંટાળો ઉત્પન્ન થયો છે તેઓ આત્મા યોગબીજનો અધિકારી બને છે. આ ભવનો કંટાળો તે જ યોગબીજ છે.

જયવીયરાય સૂત્રમાં પ્રથમ પ્રાર્થના "ભવ્વનિવ્વેઓ"ની છે. હે પ્રભુ ! મને ભવનો નિવેદ આપો. અર્થાત્ આ સંસાર તરફથી મારી ચોઈસ, મારો રસ, મારું વલણ, મારી લાગણી ખતમ થાઓ ! સંસાર પ્રત્યે મને વૈરાગ્ય પ્રગટો ! વૈરાગ્ય એટલે

પાંચેય ઈન્દ્રિયોના વિષયો પ્રત્યે વિરસતા ઊભી થવી તે વૈરાગ્ય. ટૂંકમાં વિષયો પ્રત્યે નિરસતા, કંટાળો, તે વૈરાગ્ય છે. પાપથી અટકી જવું તે વિરતી છે. વૈરાગ્ય આવે તો વિરતિ આવે.

આવો સહજ ભવોદ્વેગ તે ત્રીજું યોગબીજ છે.

ભવોદ્વેગ આત્માની દૃષ્ટિ જ બદલી નાંખે છે. હમણાં સુધી ભોગદૃષ્ટિ હતી. જગતના બધાય પદાર્થો તેને ભોગવવા જેવા લાગતા હતા. તેમાં તેને જોવાની-માણવાની મજા આવતી હતી. હવે તેની દૃષ્ટિ યોગદૃષ્ટિ બનવા તરફ જાય છે. જેથી બધાય પદાર્થો ભોગવવામાંથી તેનો રસ ઉઠી જાય છે. જે જરૂરી, ઉપયોગી છે. તેટલા પદાર્થો પ્રત્યે કદાચ તેને મમતા હોય, રસ હોય, મજા હોય પણ બાકીના અનર્થક, જે જરૂરી નથી. ઉપયોગી નથી. તેવા પદાર્થો તરફથી તેનું ખેંચાણ ચાલ્યું જાય છે. તેના ભોગવટાનો એરીયા, ભોગવશનો કાળ અને ભોગનો રસ બધુ મર્યાદિત સિમીત થતું જાય છે.

ભોગકાળે તેની નિરસતા, ભોગ તરફનો કંટાળો, તિરસ્કાર તેના યોગબીજનું કારણ બને છે. જો તમારા આત્માની, તમારા મનની સ્થિતિ આવી ન હોય તો તમારા જીવને સમજાવી પ્રયત્નથી પણ ભવવૈરાગ્ય જીવનનમાં લાવવો જોઈએ.

ભોગના માત્ર સાધનોથી પાપ થતું નથી. સાધનો તો નિમિત્ત છે. તે સાધનોમાં તમારા રસથી પાપો બંધાય છે. આ રસ તોડી નાંખો એટલે પાપનો પાવર ડાઉન થઈ જાય. જીવને સમજવો કે અનાદિ કાળથી આ સંસાર વળગ્યો છે. તેમાં પ્રચૂર ભોગોને ભોગવી આત્માને કાળોમેંશ કરવાના ધંધા કર્યા છે. હવે જ્યારે જૈનકુળ મળ્યું છે. વીતરાગ પરમાત્મા મળ્યા છે. જ્ઞાની-વૈરાગી ગુરુઓ મળ્યા છે અને આવી સમજ મળી છે તો સાવ પાપના પોટલા બંધાવનાર સંસારના રસને ઓછો કરતો જાઉં ! અને એકવાર સંકલ્પ કરો કે હવે સાદાઈથી જ જીવન જીવવું છે. નો જલસા ! વિષયોને ટૂંકા કરવા છે. ચોઈસને ટૂંકી કરવી છે. શોખને ટૂંકા કરવા છે. બસ જે મોટું કુંડાળુ લઈને બેઠો છું તે કુંડાળાને હવે નાનું કરી નાંખવું છે જેથી પાપો ઓછા બંધાય. દ્રવ્યથી પણ તમે આવું જીવન જીવશો તો ભાવથી વૈરાગ્ય જીવનમાં આવશે અને યોગના દ્વારો ખોલી નાંખશે. પ્રયત્નથી લાવેલો તમારો આ ભવોદ્વેગ પછી આગળ જતાં સહજ બની જશે અને સંસારની પ્રવૃત્તિના સમયે આ ભવોદ્વેગ તમને યોગબીજો મેળવી આપશે.

ભવોદ્વેગ ઉત્પન્ન થતાં તમારામાં એક એવી ઉર્જા ઉત્પન્ન થશે કે પછી સામે આવેલા ભોગોમાં તમારું મન લલચાશે નહિ. એવું સત્વ પ્રગટશે કે ભલભલા નિમિત્તોથી તમે બચી જશો. તમારી ઓરા એવી ફેલાશે કે, તમારા સંપર્કમાં આવનારને તમારા સાન્નિધ્યમાં શોખ કરવાનું કે જલસા કરવાનું મન નહિ થાય. દીપ સે દીપ જલે. તમારા પ્રભાવે તમે બીજાને ભવોદ્વેગ ઉત્પન્ન કરવાનું કાર્ય કરશો. વધારે શું કહું ગણધર ભગવંતોએ કરેલી આ પ્રાર્થના છે. ભગવાન તમારા પ્રભાવથી મને ભવ વૈરાગ્ય

થાઓ !

સંસારમાં કંટાળો તો ઘણીવાર આવે છે. ઘરમાં કામ કરતાં કંટાળો આવે છે. છોકરાઓને ભણવા બેસતાં કંટાળો આવે છે. પાઠશાળામાં જવાનો કંટાળો, કોઈનું કંઈ કામકરવાનું હોય તોય કંટાળો, દવા લેવાનો કંટાળો, સો ડગલા ચાલીને જવાનું હોય તો કંટાળો, કેટલાકને પૂજા કરવાનો કંટાળો આવે તો કેટલાકને નિયમ લીધા પછી પણ સામાયિક કરવાનો કંટાળો આવે. મોટાભાગે સંસાર રસીક જીવોને ધર્મના વિષયોમાં કંટાળો આવે. આ કંટાળો તે ભવોદ્વેગ નથી. આતો માત્ર પ્રમાદ છે. કામચોરી છે, હરામખોરી છે.

સંસારમાં પણ કેટલાંક કર્તવ્યો નિભાવવાના હોય છે. કેટલાક ઔચિત્યો જાળવવાના હોય છે. તેમાં કંટાળો આવે તો ન ચાલે. તેનાથી જીવન જ આખું નિષ્ફળ જાય.

કંટાળો વિષયોના ભોગવટા સમયે આપવો જોઈએ ! આયંબિલ કરવાની મજા આવે પણ ટેસ્ટકુલ ખાવાનું આવે ત્યારે ધર્મરસીક જીવને કંટાળો આવે. આયંબિલમાં મજા આવે તે અધ્યાત્મ છે. જ્યારે ટેસ્ટકુલ ખાવાની મજા આવે તે સંસાર છે. ભવનો ઉદ્વેગ એટલે સંસારમાં જલસા કરવાનો કંટાળો.

આ કંટાળો એક એવી સમજ છે જે આત્મામાં આવી બેસી જાય છે કે જેનાથી ભોગો પ્રત્યે તેનું મન ધીમે ધીમે વિમુખ થવા લાગે છે. જલસા બંધ કરી સાદાઈથી જીવન જીવવાની અંદરથી જ પ્રેરણા થાય છે. સારું સારું ખાવાનું, સારું સારું પહેરવાનું, ઓઢવાનું, હરવા ફરવાનું, સિનેમા જોવાનું મનોરંજનના સાધનો રાખવાનું વગેરે તેને ગમતું નથી. પહેલાં મોબાઈલ વિના ચાલતું ન હતું હવે મોબાઈલ વાપરવાનો કંટાળો આવે છે. આ બધી કમાલ ભવોદ્વેગની છે - ભવનિવેદની છે.

સુરક્ષાકવચ, ચોથું યોગબીજ :

દ્રવ્યાભિગ્રહ પાલન : દ્રવ્યથી વ્રત-નિયમો લેવા, પ્રતિજ્ઞાઓ-બાધાઓ લેવી. તેનું પાલન કરવું.

પ્રતિજ્ઞાઓ ચંચળ મનને બાંધવા માટે છે. મન જેનું છૂટું છે, નિયંત્રિત નથી તેના માટે સંસાર છૂટો છે. પ્રતિજ્ઞાઓ આત્માનું બળ પ્રગટાવી મન-વચન-કાયાનું અશુભયોગોથી નિયંત્રણ કરી શુભયોગોમાં જોડે છે.

બાળકને દવાઓ જેમ પરાણે આપવી પડે છે તેમ મનને પણ પ્રતિજ્ઞારૂપી દવાઓ પરાણે આપવી પડે. તેનાથી જીવનમાંથી પાપો જાય અને યોગ જીવનમાં આવે.

એક રાજકુમારની વાત આવે છે. રીસાઈને ભાગી ગયો. જંગલમાં ડાકુઓનો સરદાર બન્યો. વંકચૂલ તેનું નામ હતું. બેફામ જીવન હતું. ક્યાંય કોઈ પ્રતિબંધ નહિ.

એકવાર કોઈ સાધુ જંગલમાંથી પસાર થતા હતા. તેની પલ્લીમાં આવી ચાતુમાંસના ચાર મહિના અહીં ગાળવા માટે જગ્યા (વસતિ) માંગી. વંકચૂલને થોડોક અહોભાવ થયો.

પ્રિય અક્ષય ! ઘણે દૂર નીકળી ગયા પછી માણસને પાછો વાળવાનું કામ અતિ મુશ્કેલ બની જાય છે. કહેવાય છે કે શત્રુને તો ઉગતો જ ડામવો જોઈએ. પહેલેથી જો પાન-મસાલાથી જ માંડવાળ કરવામાં આવે તો આગળની વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી ઉગરી શકાય છે.

જુવાનીમાં માણસને લોહી બહુ ચટકા ભરતું હોય છે. હાથી જ્યારે જુવાનીમાં આવે ત્યારે તેના ગંડસ્થળમાંથી મદ ઝરે છે. તેમ માણસ જ્યારે જુવાનીમાં આવે ત્યારે તેના મનમાં પણ મદ ઝરવા મંડે છે અને માણસનું મન ઉન્મત્ત બને છે. આવી સ્થિતિમાં જો સારું કાર્ય હાથમાં આવી જાય તો માણસ કામ કરી બતાડે. નવી તાજી સંપ્રાપ્ત થયેલી યુવાશક્તિને સત્કાર્યનો રાહ ન જડે તો એ અવળે માર્ગે ફંટાઈ જાય અને કશુંક હતું ન હતું કરી નાંખે.

આને ઈંગ્લીશમાં 'ટ્રાન્સફર્મેશન ઓફ એનર્જી' કહેવાય છે. તમારી અંદર ઉભરાતી શક્તિને જો કોઈક સાથે કાર્યમાં જોડી દેશો તો વિનાશકારી નાપાક કૃત્યોથી તમે બચી જશો, પણ જો જુવાનીમાં કશું સત્કાર્ય હાથ પર નહિ ધરો. વ્યસની, ગંજેરી, ભંજેરી બની જવાના.

અમેરિકામાં જેકી અને પેકી કહેવાય એવા લાયક યુવાનો રચે છે. ભારતમાં પણ આવા ગંજેરીઓની સંખ્યા ઓછી નથી, એકલા મુંબઈમાં જ બે લાખ બંધાણીઓ ઢોરની જેમ રચળી રહ્યાં છે. સુરતમાં આવાં કેટલાં રખડે છે. તેની ગણતરી હજી જાણવા મળી નથી. પણ નાનપુરા વિસ્તારમાં એક પાનના ગલ્લાવાળો રોજના ૩,૫૦૦ પાનપરાગના પાઉચ વેચે છે. અઠવાગેટથી માત્ર એક અંબાજી રોડ પર ૩ જેટલી પાનવાળાની લારીઓ છે. તે લોકો અંદાજે રોજના ૨,૫૦૦ પડીકા વેચી મારે છે. આ સાદા પડીકાં કરતાં જઠાંયુક્ત પડીકાનું વેચાણ વીસ ગણું વધારે છે. હીરા બજારમાં કેટલાક એવા નામદાર છે કે જ્યારે જુઓ ત્યાં તેમનો થોભરો પાનપરાગથી જ ભરેલો હોય. આ નામદાર મહેરખાનને બધા 'પરાગ' ઉપનામથી બોલાવે છે.

તમારા સુરતમાં ધોરણ નવમામાં ભણતો. એક મેહુલ નામનો બાળક છે. તે મહિનામાં ખાલી ૧૦૦૦ રૂ.નું તું પાનપરાગ જ ખાય છે. એક જૈન ફેમીલીમાં બાપની આદતના કારણે પત્ની આદતનો ભોગ બની અને એક પત્નીના કારણે બાળકો પણ વ્યસનના ભોગ બન્યા. આવું આખું ઘર પાનપરાગનું એડીકટેડ બન્યું છે. બધાં ભેગા મળીને રોજના વીસેક પડીકાં ઉડાવી જાય છે.

ડૉ.એલ.પી.શાહ પાસે એક એવા વેપારીનો કેસ આવેલો, જે દિવસમાં પાનપરાગના વીસ ડબ્બા ખાલી કરતા. એમાં થોડુંક મહેમાનોને ડોનેશન પણ કરતાં હતાં.

વ્યસનોના મલકમાં સૌથી ખતરનાક જો કોઈ ચીજ હોય તો આ પાનપરાગ, કેમ કે બ્રાઉનસુગર, હેરોઈન કે શરાબ શરૂ

કરતાં તો માણસ ગભરાય છે. એના સેવનમાં તો કોક ખૂણો શોધવો પડે છે. પકડાઈ જવાનો ડર લાગે છે. પણ પાનપરાગ વગેરે એવી ચીજ છે કે જેનો જાહેરમાં ખુલ્લેઆમ ઉપયોગ કરી શકાય છે. સગાબાપની સામે પણ ખાઈ શકાય છે. ખુદ પપ્પાઓ પણ ક્યારેક એક પડીકીના હિન્દુસ્તાન, પાકીસ્તાન જેવા બે વિભાગ કરીને બાપ દીકરા બેય અડધી અડધી વહેંચી લેતા હોય છે. બે રોકટોક આ વ્યસન સેવી શકાય છે. તરતમાં તેની કશી આડઅસરો દેખાતી નથી. એટલે માણસને કંઈ જોખમ જેવું નથી લાગતું. પણ નોંધી લો કે સૌથી વધારે ખતરનાક જુદા જુદા નામે વેચાતી આ પડીકીઓ છે. તમે જે દિવસથી આ પડીકીઓ ચાવવાની શરૂઆત કરી હોય તે શુભ (!) દિવસથી વીસ વર્ષ પછીની જે તારીખ આવતી હોય તે તમારા માટે કેન્સરના શુભારંભની ડેટ બની શકે છે. કેન્સર પોતાના આગમનની જાહેરાત મોઢામાં ચાંદા પડવા દ્વારા કરે છે. મોંમાં ચાંદા પડે કે મોં સુકાવા લાગે કે મોંમાંના સ્નાયુઓ સ્ટીફ થવા મંડે અને મુખ પૂરા પ્રમાણમાં ખુલ્લું બંધ થઈ જાય એટલે સમજવું કે કેન્સર પોતાના આગમનની છડી પોકારી રહ્યું છે. દર્દીને જ્યારે હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવો પડે તેવી પરિસ્થિતિ આવે ત્યારે તો રોગ ત્રીજા સ્ટેપમાં હોય છે કે જ્યાંથી પાછી તંદુરસ્તી લાવવી શક્ય ન હોય. જીભના પાછળના ટીસ્યુને ઈજા થાય. ટીસ્યુ જડ થવા મંડે. તેને મેડીકલ ભાષામાં સબમ્યુક્સ ફાઈબ્રોસિસ કહેવાય છે. આને પ્રિકેન્સર કંડીશન કહેવાય છે એટલે કેન્સરના આગમનની પૂર્વભૂમિકા કહેવાય છે.

તમારો સ્વભાવ ચીડીયો બનવા મંડે, તમને એકલા પડ્યા રહેવાનું મન થાય, ભૂખ મરી જાય, વારેવારે ગુસ્સો અને ઉશ્કેરાટનો અનુભવ થાય ત્યારે સમજવું કે શરીરમાં કોક ગંભીર ફેરફારો થઈ રહ્યાં છે, જે કેન્સર તરફ તમને દોરી રહ્યા છે.

ટાટા હોસ્પિટલના બધા યુનિટોમાં દર વર્ષે પાનમસાલા ખાનારા ૫૦ થી ૬૦ કેસ આવે છે. રાજકોટની પારેખ કેન્સર ઈન્સ્ટીટ્યુટમાં કેન્સરના દર સો માંથી ૭૦ કેસ માત્ર વ્યસનોના કારણવાળા હોય છે.

આ મસાલા ચગળતાં ચગળતાં ગાલફોરામાં કેન્સર થાય છે. એની ચાંદી એટલી મોટી પડે છે કે કદાચ કોળીયો મોં ના બદલે ગાલમાં પડેલા કાણામાંથી પસાર કરવો હોય તો થઈ જાય. આવી અનેક પ્રકારની ઉપાધિઓ એક માત્ર મામુલી શોખ ખાતર આવીને ઊભી રહે છે. ઘણા યુવાનો કશી સમજણ વિના માત્ર શોખ ખાતર અને ફેન્ડસર્કલમાં નીચું ન જોવું પડે માટે પડીકીઓ ચાવતા હોય છે.

મારે તમને એ કહેવું કે, જે સર્કલમાં રહેવા માટે શરીરનું નખ્ખોદ કાઢી નાખવું પડતું હોય તે સર્કલને તમે આજે ને આજે તોડી નાખો. તમે બધા નક્કી કરો કે કોઈ પણ જાતની પડીકી, સીગરેટ કે તમાકુ કોઈપણ પ્રકારનો વ્યસની આપણા સર્કલમાં જોઈએ નહિ. જે છોડવા તૈયાર ન હોય તેને સર્કલમાંથી ઉંચકીને બહાર ફેંકી દો અને પ્રદુષણમુક્ત એક નવા ફેશ ફેન્ડ સર્કલનું નિર્માણ કરો. જેમાં એક પણ વ્યસની લલ્લુ ન હોય.

‘મન્નહ જિણાણં’ શ્રાવકના ઉદ્ધ કર્તવ્યો પૈકી ષડ્ આવશ્યકની વાત ચાલે છે. પ્રતિક્રમણ આવશ્યકની વાત થઈ. હવે ‘કાયોત્સર્ગ’ નામનું આવશ્યક કેવી રીતે આરાધવું તેની વાત કરવી છે.

‘કાઉસ્સગ્ગ’ આ પ્રાકૃત શબ્દ છે. તેનો સંસ્કૃત શબ્દ છે. ‘કાયોત્સર્ગ’ કાયાનો ઉત્સર્ગ. કાય એટલે શરીર ઉત્સર્ગ એટલે ત્યાગ કરવો. એટલે કાયાનો ત્યાગ કરવો આ શબ્દાર્થ છે. કાયોત્સર્ગ તે પારિભાષિક શબ્દ છે. શબ્દાર્થ ઉપર મુજબ છે પરંતુ કાયોત્સર્ગ એટલે અમુક પ્રકારના ધ્યાનમાં રહેવું તે છે. અમુક સમય સુધી કાયોત્સર્ગની મુદ્રામાં ઊભા રહી અથવા બેસીને કે સૂતા સૂતા ધ્યાન કરવું તે કાયોત્સર્ગની ત્રણ મુદ્રા છે.

આ ત્રણ પ્રકાર છે. (૧) આર્ત-રૌદ્રધ્યાન કરવું, (૨) કંઈપણ ન કરવું, (૩) ધર્મ-શુક્લ ધ્યાન કરવું. આમ ત્રણ પ્રકારે ગુણતાં કુલ ૯ પ્રકારના કાયોત્સર્ગ થાય છે. અહીં ધર્મ-શુક્લ ધ્યાનવાળા કાયોત્સર્ગ સમજવાના છે આવશ્યક નિર્યુક્તિ નામના ગ્રંથમાં આ પ્રકારો બતાવ્યા છે.

પાપના પ્રાયશ્ચિત્ત રૂપે અથવા આરાધના રૂપે કાયોત્સર્ગ કરવામાં આવે છે. તે સિવાય સમકિતી દેવોને બોલાવવા અથવા દેવોની પ્રસન્નતા માટે, સહાય કરે તે માટે કાયોત્સર્ગ કરાય છે.

કાયોત્સર્ગ ધ્યાનમાં પણ મોટું સાયન્સ છે. જેમાં મન-વચન અને કાયા આ ત્રણેની એકાગ્રતા થાય છે. અષ્ટાંગ યોગમાં આ બધી વાતો આવે છે. જેને ધ્યાનના રસ્તે જવું હોય તેણે અષ્ટાંગયોગ સાધવો પડે છે. યમ-નિયમ-આસન-પ્રાણાયામ-પ્રત્યાહાર-ધારણા-ધ્યાન અને સમાધિ.

આમાં ધ્યાનનો ૭મો નંબર છે. ધ્યાનમાં જતાં પહેલાં આગળના છ યોગોનો અભ્યાસ કરી સ્થિર કરવામાં આવે તો ધ્યાન સુખપૂર્વક થાય છે. ‘યમ’ એટલે પ મહાવ્રત અથવા પ અણુવ્રત અથવા જૈનેતરોમાં જે આચારો પ્રસિદ્ધ છે તે આચારોનું પાલન જેના જીવનમાં હોય. ત્યારબાદ તે વ્રતની સુરક્ષા માટે નિયમો જીવનમાં પળાતા હોય. ટૂંકમાં જેઓનું જીવન અત્યંત નિયમિત અને નિયંત્રિત હોય. ત્યારબાદ ‘આસન’ એટલે ધ્યાનમાં એક જ મુદ્રામાં વધારેમાં વધારે સમય સ્થિરતાપૂર્વક બેસી શકાય અથવા ઊભા રહી શકાય તેનો (અમુક આસનોનો) અભ્યાસ કરવાથી આસનની સિદ્ધિ થાય. કારણ ધ્યાનમાં શરીર ઉપયોગી છે. જો શરીરમાં સ્ફુરણ, કંપન કે હલનચલન હોય તો મનમાં આવતા વિચારોનો ફલો અટકાવવો મુશ્કેલ બને. શરીર

નિષ્કંપ હોય, પદ્માસન કે પલાંઠી વાળેલી મુદ્રામાં જરાપણ હલ્યા-ચાલ્યા વિના બેસી શકાય તો જ મન ધીરે ધીરે એકાગ્રતા સાધી શકે અને આવો અભ્યાસ થવાથી જાગૃત મન અર્ધજાગૃત મન સાથે જોડાઈ સમાધિ નામના આઠમા યોગને પ્રાપ્ત કરી શકે. આ પ્રાથમિક વાતો છે.

આવું ધ્યાન ઉપર બતાવ્યું તે ઉ મુદ્રામાં થઈ શકે છે. જૈનદર્શનના આ ‘કાયોત્સર્ગ’ યોગનું લક્ષ્ય કર્મનિર્જરા કરવા દ્વારા આત્મશુદ્ધિ કરવાનું છે. આત્મશુદ્ધિ થતા અંતે કેવલજ્ઞાન અને જીવનમુક્તિની પ્રાપ્તિ છે.

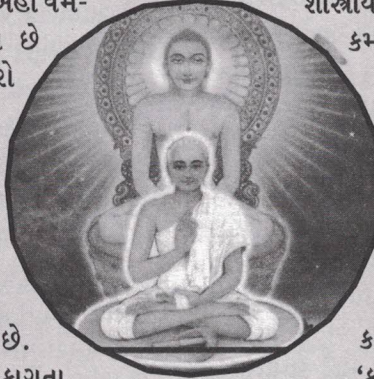
મન-વચન અને કાયા જ્યારે અત્યંત સ્થિરતાને પ્રાપ્ત કરે છે. ત્યારે કહેવાય છે કે આત્માનું સ્ફુરણ-કંપન નહીંવત્ બને છે. જેના કારણે આત્મા તરફ રાગ-દ્વેષના સતત પરિણામોના કારણે ખેંચાઈને આવતી કર્મરજો આત્માને ચોંટતી બંધ થાય છે.

શાસ્ત્રીય ભાષામાં આત્મા તે વખતે ખૂબ જ અલ્પ કર્મબંધ કરે છે અને સામે ઉપશમ નામનો ભાવ (સમતા)નો આવિર્ભાવ થવાથી જુના બંધાયેલા કર્મો આત્મામાંથી ઉખડીને ખરવા લાગે છે. જેને જૈન શાસ્ત્રીય પરિભાષામાં કર્મોની ‘નિર્જરા’ થાય છે એમ કહેવાય છે. કર્મોનું આત્મા સાથે બંધાવું - ચોંટવું તે આશ્રવ-કર્મબંધ અને છૂટવું - ખરવું તે કર્મનિર્જરા કહેવાય છે. આમ કાયોત્સર્ગ કરવાથી આત્મ શુદ્ધિ થાય છે.

‘કાયોત્સર્ગ’ જે આવશ્યક તરીકે મૂક્યું છે તેની વાત અહીં કરીએ. ધ્યાનની વાત ઘણી લાંબી છે. તે વિષય પણ ગહન છે. પૂર્વે મુનિયો, સાધકો આવું કાયોત્સર્ગ ધ્યાન કરતાં જેમાં સાલંબન અને નિરાલંબન બે પ્રકારના ધ્યાન હતા. શરૂમાં સાલંબન એટલે કે કોઈક પદાર્થ, અક્ષર, ચિત્ર વગેરે શુભનું આલંબન લઈ તેના ઉપર ધ્યાન કરતા. છેલ્લે આવા કોઈ આલંબન વિના માત્ર સ્વાત્માનું ધ્યાન કરતા. પરંતુ તે વિષય અહીં લેતો નથી.

પહેલાં તો કાયોત્સર્ગ કરવા શરીર અને મુદ્રાનો વિચાર કરીએ કે કાયોત્સર્ગ ઊભા ઊભા કરવો હોય તો કેટલો સમય કરી શકાય ? કાયોત્સર્ગ વખતે ઊભા રહેવાની પણ પદ્ધતિ છે અને આ પદ્ધતિ બિલકુલ સાયન્ટિફિક છે. જેમાં જ્યારે ઊભા રહેવાનું છે ત્યારે બે પગના અંગુઠા વચ્ચે માત્ર ચાર આંગળાનું અંતર જોઈએ અને પાછળ બન્ને એડી ચાર અંગુળથી ઓછા અંતરે રહે તેવી રીતે રાખવી જોઈએ. એટલે તમારા બન્ને પગ તમારા શરીરને ઉંચકવા બે થાંભલાનું કાર્ય કરશે.

હવે તમારે શરીરને સીધી રેખામાં રાખવાનું છે. સ્ટ્રેટ

રાખવાનું છે. મસ્તક પણ નમેલું નહિ તેમ સીધું રાખવાનું છે. હવે તમારા શરીરની બેલેન્સનું મધ્યબિંદુ તમારી નાભિમાં આવશે. એટલે જો વ્યવસ્થિત (વિકૃત નહિ તેવું) શરીર હશે તો શરીરનું તમામ વજન મધ્યબિંદુ ઉપર બેલેન્સ થવાથી તેનો ભાર પગ ઉપર નહિ આવે. તેથી એક કલાક કે આખી રાત્રિ સુધી પણ ઊભા રહેવાથી તમને થાક નહિ લાગે પણ આ જ મુદ્રામાં ઊભા રહેવું પડે.

નટો, કલાકારો વગેરે એક પગ ઉપર પણ શરીરની બેલેન્સ કરી ઊભા રહે છે. માથા ઉપર ભાર હોય કે હાથમાં શસ્ત્રો હોય છતાં થાક લાગતો નથી. આ બધું ક્યારે બને ? જો તમે આવો અભ્યાસ પાડો તો ! ૧૦૦ લોગસ્સનો કાયોત્સર્ગ કરવા છતાં તમને શ્રમ ન લાગે અને વારંવાર આવા કાયોત્સર્ગ કરવાનું મન થાય.

આ થઈ મુદ્રાની વાત. આવી મુદ્રાને પણ કાયોત્સર્ગ મુદ્રા કહેવાય છે. પ્રતિક્રમણ કરતાં આવા કાયોત્સર્ગ આવે છે. ત્યારે ઊભા ઊભા કાયોત્સર્ગ કરવાના હોય છે. આવું કાયોત્સર્ગ ધ્યાન તે આત્મશુદ્ધિનું - કર્મનિર્જરાનું બળવાન શસ્ત્ર છે. બળવાન યોગ છે.

કાયોત્સર્ગ અમુક આરાધના માટે પણ કરાય છે. જેમ કે 'શ્રી સિદ્ધગિરિ મહાતીર્થ આરાધનાર્થ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં' એટલે સિદ્ધગિરિરાજની આરાધના માટે ૯ લોગસ્સ કે અમુક લોગસ્સનો કાયોત્સર્ગ કરાય છે. જેનાથી મહાતીર્થ શત્રુંજયની આરાધના થાય છે. તે રીતે 'અરિહંત ચેઈયાણં' એટલે અરિહંત પરમાત્માના ચૈત્ય (જિનાલય)ની આરાધના માટે કાયોત્સર્ગ, 'શુદ્રોપદ્રવ ઉદ્ઘાવણં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં' ઉપદ્રવનો નાશ કરવા પણ કાયોત્સર્ગ થાય છે.

સુદર્શન શેઠે કરેલા કાયોત્સર્ગો કેવી કમાલ કરેલી ? રાજગૃહિ નગરીની વાત છે. એક અર્જુન માળી કરીને કુલો વેચનાર માળી હતો. તેના શરીરમાં કોઈ બળવાન યક્ષ પ્રવેશ કર્યો (ભૂત વળગ્યું) સાદો સીધો માણસ યક્ષના બળથી લોકોના ખૂન કરવા લાગ્યો. હાથમાં મુદ્ગર (એક પ્રકારનું તીક્ષ્ણ શસ્ત્ર) લઈ સવારમાં જ ઘરેથી નીકળી પડતો. જ્યાં સુધી તે સાત જણાના ખૂન ન કરે ત્યાં સુધી યક્ષ શાંત થતો ન હતો. લોકો તેને જોઈ ભાગી જતા. જ્યાં સુધી સમાચાર ન મળે કે તેણે સાત હત્યા કરી છે ત્યાં સુધી લોકો પોતાના ઘરનો દરવાજો બંધ રાખતા.

એકવાર એવું બન્યું કે ભગવાનની દેશના સાંભળવા સુદર્શન શેઠ પોતાના ઘરેથી નીકળ્યા, સવારનો સમય હતો. શેઠ અડધે રસ્તે પહોંચ્યા ત્યાં તો લોકો દોડતા દોડતા તેમની તરફ આવી રહ્યા હતા. ખુબ કોલાહલ સંભળાતો હતો. લોકોએ શેઠને કહ્યું, 'પાછા વળો પેલો અર્જુન માળી આવી રહ્યો છે. રોજ સાતની હત્યા કરે છે ! શેઠ સંકલ્પ કરીને નીકળ્યા હતા. વિચાર

કર્યો કે, હવે પાછા કેમ જવાય ? દેશના તો સાંભળ્યા વિના કેમ રહેવાય ? એક બાજુ સંભવિત હત્યા બીજી બાજુ પ્રભુની દેશના સાંભળવાનો નિયમ! જે થાય તે સારું, જવા દો "સાત્ત્વિક પુરુષોના ચરણોમાં સિદ્ધિઓ સામેથી આવી મળે છે!"

શેઠ આગળ વધ્યા ત્યાં તો પેલો વિકરાળ મુખ કરતો મુદ્ગર ચારે દિશામાં ઉછાળતો ઉછાળતો આગળ ધસી રહ્યો હતો. શેઠે જોયું હવે જો મોત આવવાનું જ છે, તેઓ 'અરિહંતે શરણં પવજજામિ' કહી કાયોત્સર્ગ ધ્યાને સ્થિર બની ગયા. 'ઠાણેણં મોણેણં જાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ' કહી ધ્યાનમાં ગયા. પેલો અર્જુન માળી ધસમસતો આવ્યો ખરો પરંતુ શેઠની નજીક આવતાં જ શાંત પડી ગયો. ચકળવકળ આંખે જોવા લાગ્યો. શેઠની શાંત-પ્રશાંત મુદ્રા જોઈ તેના હાથમાંથી મુદ્ગર પડી ગયું. થોડીક વારમાં તો શેઠના ચરણોમાં પડ્યો. શેઠે જોયું કે તેનામાંથી ભૂત ભાગી ગયું છે ? શેઠે કાયોત્સર્ગ પારી ઊભો કરી તેને પણ સાથે પ્રભુની દેશનામાં લઈ ગયા ! કમાલ તો એ થઈ કે દેશના સાંભળતાં અર્જુનને પોતાના પાપનો ભારોભાર પછતાવો થયો. પ્રભુ પાસે દીક્ષા લઈ સાધુ બની ગયો. ગામ બહાર કાયોત્સર્ગ ધ્યાને ઊભો રહેતો ત્યારે ગામવાળા લોકો આ હત્યારો છે. તેમ કહી પથ્થરો મારવા માંડ્યા. શાસ્ત્ર લખે છે કે, તેણે છ મહિના સુધી લોકોના ત્રાસ (ઉપસર્ગ) સહન કરી કેવળજ્ઞાન મેળવી મોક્ષે ગયો. ભગવાન બની ગયો.

આ પ્રસંગને તમે વિચારો ! શું બન્યું ? સુદર્શન શેઠ સાત્ત્વિક પુરુષ હતા. તદુપરાંત પ્રભુના પરમભક્ત હતા. તેથી તેમને કોઈનોય ભય ન હતો. મોતનો પણ નહિ ! કાયોત્સર્ગ કરવાથી તેમના અંતરાત્મામાં અતિશુભલેશ્યાનું નિર્માણ થયું અને તેમના શરીરમાંથી અત્યંત શુભ ઓરા વહેવા લાગી તે ઓરામાં અર્જુન આવ્યો એટલે તેનામાં રહેલ અશુભ તત્ત્વ ત્રાસ પામી નીકળી ગયું ! આ છે કાયોત્સર્ગનો પ્રભાવ.

તમે કાયોત્સર્ગ કરો એટલે તમારી આસપાસ ઓછામાં ઓછા સાડા ત્રણ હાથ વધુમાં તેથી વધારે પણ ઓરા સર્કલનું નિર્માણ થાય છે. તે ઓરા સર્કલમાં અશુભ તત્ત્વો પ્રવેશી શકતાં નથી. પ્રવેશે તો શાંત બની જાય છે. આજના સાયંસે આ બધું સાબિત કરી દીધું છે. ધર્મ માત્ર આસ્થા કરવા પૂરતો નથી. ધર્મ હવે પરા વિજ્ઞાન બની ચૂક્યું છે. જૈનદર્શનમાં ખતાવેલો ક્રિયાયોગ તે તમામ પરાવિજ્ઞાન બની ચૂક્યું છે. તેમાંથી આત્માની અને શરીરની સુરક્ષા કવચનું નિર્માણ થાય છે.

પૂણિયો શ્રાવક સામાયિક કરતો ત્યારે કહેવાય છે કે, તે એક એવા સુખની અનુભૂતિ કરતો જે સુખને સંસારના કોઈપણ ભૌતિક સુખ સાથે સરખાવી શકાય તેવું નથી. તેનું કટાસણું સિદ્ધશીલા બની જતું અને ખુદ મોક્ષસુખની અનુભૂતિ કરતો.

અહીં કાયોત્સર્ગ નામના પમા આવશ્યકની વાત ચાલે છે.

યુવાહૃદય સમ્રાટ પૂ.આ.શ્રી હેમરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પૂ.મુનિશ્રી હૃદયરત્ન વિ.મ.ની પંચાસ પદવીનો કાર્યક્રમ જ્ઞાનપંચમીના પાવન દિવસે સંયમૈકલક્ષી પૂ.આ.શ્રી જગચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની પાવન નિશ્રામાં શ્રી જૈનનગર જૈન સંઘમાં થવા પામ્યો હતો.

આ પ્રસંગે નવકારશ્રી સંઘમાંથી પ્રવચન શિખર પૂ.આ.શ્રી મહાબોધિસૂરીશ્વરજી મ. તથા પૂ.પંચાસશ્રી પ્રેમસુંદર વિજયજી મ., પૂ.મુનિશ્રી ઋષભરત્ન વિ. આદિ પધાર્યા હતા. જૈન મરચન્ટ સો.સા.થી પૂ.મુનિશ્રી ધર્મપ્રેમ વિ.મ. આદિ પણ પધાર્યા હતા. શ્રીસંઘમાં જ્ઞાનપંચમીની આરાધના પૂર્ણ થતાં સવારે ૯-૩૦ કલાકે પદવીનો કાર્યક્રમ શરૂ થયો હતો.

પ્રાથમિક વિધિ બાદ પૂજ્ય મુનિશ્રીને વિદ્યામંત્રનો પટ વહોરાવવાનો લાભ તેઓના સુરતથી આવેલા સ્વજનોને, નવકારવાળી શ્રી સેટેલાઈટ સંઘને, ઓધાની દાંડી મુનિશ્રી હેમર્ષિરત્ન તથા મુનિશ્રી નેમર્ષિરત્નના સ્વજનોને તથા આસન એલર્ટ ગ્રુપના યુવાનોને વહોરાવવાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો.

આ પ્રસંગે પૂ.મુનિશ્રીને બાયપાસ વખતે ખૂબ સેવા કરનાર સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચી તથા શ્રમણ સેવા ટ્રસ્ટમાં કાર્ય કરતા એલર્ટ અજયભાઈનું એલર્ટ ગ્રુપ ઓફ ઈન્ડિયા તરફથી શાલ ઓઢાડી તથા રૂ.૨૫૦૦૦નું કવર આપી શ્રી કલ્પેશભાઈ, શ્રી જયેશભાઈ ભણશાહી આદિએ બહુમાન કર્યું હતું.

મંત્ર સંભળાવવાનું મુદૂર્ત-સમય આવતાં પૂજ્ય આચાર્યદેવ પાટ પર પધાર્યા હતા. વિધિપૂર્વક મુનિશ્રીને પંચાસપદનો મંત્ર સંભળાવી નૂતન પંચાસ તરીકે નામ સ્થાપન કર્યું હતું.

આ પ્રસંગે માતૃહૃદયા પૂ.સા.શ્રી કીર્તિપૂર્ણાશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી મંદિરનિધિશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી મૃદુવર્ધનાશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી કૃતાર્થનિધિશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી કીર્તિપૂર્ણાશ્રી (ડીસાવાળા)નો પરિવાર, પૂ.ભક્તિસૂરિ મ.ના પૂ.સા.શ્રી વિનયરત્નાશ્રીજી મ. આદિ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

આ પ્રસંગે પૂ.મુનિશ્રીના સ્વજનો સુરત-મુંબઈ વગેરે સ્થળેથી પધાર્યા હતા. અમદાવાદથી એલર્ટ ગ્રુપના સરસેનાધિપતિ શ્રી કલ્પેશભાઈ, જયેશભાઈ આદિ, નાશિક ગ્રુપમાંથી શ્રી રાજનભાઈ પરીખ તથા બ્રાહ્મી-સુંદરી ગ્રુપની આમંત્રિત બહેનો પણ ઉપસ્થિત રહી હતી. સેટેલાઈટ શ્રીસંઘનું ટ્રસ્ટીમંડળ, શ્રી જૈનનગર સંઘના ટ્રસ્ટીભાઈઓ, વિસનગર શ્રીસંઘના, હિમ્મતનગર જૈન સંઘના ટ્રસ્ટીઓ તથા ભક્તો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

પૂ.મુનિશ્રી દાનપ્રેમવિજયજી મહારાજે એલર્ટ સર-સેનાધિપતિશ્રી જયેશભાઈ તથા શૈલેષભાઈ આદિને માર્ગદર્શન આપી પદવી પ્રસંગની તમામ વ્યવસ્થા સંભાળી હતી. શ્રીસંઘના ટ્રસ્ટીમંડળે સુંદર સહયોગ આપ્યો હતો.

આવનાર ભાવિકોને ૨૫૦ રૂ.ની પ્રભાવના કરવામાં આવી હતી. આવનાર મહેમાનો માટે શ્રી સેટેલાઈટ સંઘમાં તથા સુકૃત સેન્ટરમાં ભોજનની ત્રણે ટાઈમની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. જેનો લાભ શ્રી સેટેલાઈટ સંઘે લીધો હતો.

પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિશ્રીની પ્રથમ પુણ્યતિથિ

સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ પૂ.આ.શ્રી જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજને વિ.સં.૨૦૭૭, કા.વ.૧ની પ્રથમ પુણ્યતિથિએ એલર્ટ ગ્રુપ તરફથી ઉત્કૃષ્ટ ભાવોંજલિ આપવામાં આવી હતી.

પૂજ્યપાદશ્રીની પ્રથમ પુણ્યતિથિ નિમિત્તે જૈન એલર્ટ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ તરફથી પૂજ્યશ્રીની અગ્નિસંસ્કાર ભૂમિ અમદાવાદ - આંબલીના સમાધિ સ્થાને સમસ્ત રાજનગરના પાઠશાળાના શિક્ષક-શિક્ષિકાઓનું અંદાજે ૮૪ લાખ (પૂજ્યશ્રીના ૮૪ વર્ષના ઉપલક્ષમાં)નું ઉત્કૃષ્ટ સન્માન-ભક્તિ કરવામાં આવી હતી.

એલર્ટ ગ્રુપ ઓફ મુંબઈ તરફથી પૂજ્યપાદશ્રીના ૮૪ વર્ષ આયુષ્યના ઉપલક્ષમાં ગુજરાત-રાજસ્થાન-મહારાષ્ટ્રની ૮૪ પાંજરાપોળોને પ્રત્યેકને ૧-૧ લાખ રૂ. દ્વારા કુલ ૮૪ લાખ રૂ.નું અનુદાન એલર્ટ નિલેષભાઈ, એલર્ટ જિનેશ દોષી દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

આજના કા.વ.૧ના દિવસે સમાધિસ્થાન આંબલી-અમદાવાદ સહિત સમુદાયના ૧૦૦ ઉપરાંત સાધુ ભગવંતોના યાતુર્માસ સ્થળે તથા અનેક સાધ્વીજી ભગવંતોના યાતુર્માસ સ્થાનોમાં પૂજ્યોની પ્રેરણાથી એકથી લઈ પંચાહિકા મહોત્સવો, વિવિધ આરાધનાઓ, જાપ, અનુકંપાદાન, જીવદયા, સાધ્મિકભક્તિ, જિનાલયોમાં લાખેણી આંગી, વકૃત્વ સ્પર્ધાઓ, નાટિકાઓ, ગુણાનુવાદ સભાઓ, સામૂહિક આયંબિલ વગેરે અનેક પ્રકારના આયોજનો કરી દેશ-વિદેશમાં પૂજ્યશ્રીને મુઠ્ઠી ઉંચેરો પરિચય લોકોને કરાવવામાં આવ્યો હતો.

જોકે કોરોનાની વધતી અસરના કારણે અનેક સામૂહિક કાર્યક્રમો-મિલનો વગેરે મુલત્વી રખાયા હતા. આ નિમિત્તે શ્રી સંઘો-ટ્રસ્ટો તરફથી કરોડો રૂપિયાના દાન વિવિધ ક્ષેત્રમાં ફાળવવામાં આવ્યા હતા.

સમુદાયના પ્રત્યેક સાધુ-સાધ્વીના હૃદયમાં વસી ગયેલા પૂજ્યપાદશ્રીને પ્રત્યેક સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોએ અશ્રુભીની અંજલિ રૂપ વિવિધ તપશ્ચર્યાઓ કરી હતી.

યુવાહૃદય સમ્રાટ્ પૂ.આ.શ્રી હેમરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન પૂ.મુનિશ્રી હૃદયરત્ન વિ.મ.ની પંચાસ પદવીનો કાર્યક્રમ જ્ઞાનપંચમીના પાવન દિવસે સંયમૈકલક્ષી પૂ.આ.શ્રી જગચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની પાવન નિશ્રામાં શ્રી જૈનનગર જૈન સંઘમાં થવા પામ્યો હતો.

આ પ્રસંગે નવકારશ્રી સંઘમાંથી પ્રવચન શિખર પૂ.આ.શ્રી મહાબોધિસૂરીશ્વરજી મ. તથા પૂ.પંચાસશ્રી પ્રેમસુંદર વિજયજી મ., પૂ.મુનિશ્રી ઋષભરત્ન વિ. આદિ પધાર્યા હતા. જૈન મરચન્ટ સો.સા.થી પૂ.મુનિશ્રી ધર્મપ્રેમ વિ.મ. આદિ પણ પધાર્યા હતા. શ્રીસંઘમાં જ્ઞાનપંચમીની આરાધના પૂર્ણ થતાં સવારે ૯-૩૦ કલાકે પદવીનો કાર્યક્રમ શરૂ થયો હતો.

પ્રાથમિક વિધિ બાદ પૂજ્ય મુનિશ્રીને વિદ્યામંત્રનો પટ વહોરાવવાનો લાભ તેઓના સુરતથી આવેલા સ્વજનોને, નવકારવાળી શ્રી સેટેલાઈટ સંઘને, ઓઘાની ઢાંડી મુનિશ્રી હેમર્ષિરત્ન તથા મુનિશ્રી નેમર્ષિરત્નના સ્વજનોને તથા આસન એલર્ટ ગ્રુપના યુવાનોને વહોરાવવાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો.

આ પ્રસંગે પૂ.મુનિશ્રીને બાયપાસ વખતે ખૂબ સેવા કરનાર સાધુ-સાધ્વી વૈયાવચ્ચી તથા શ્રમણ સેવા ટ્રસ્ટમાં કાર્ય કરતા એલર્ટ અજયભાઈનું એલર્ટ ગ્રુપ ઓફ ઈન્ડિયા તરફથી શાલ ઓઢાડી તથા રૂ.૨૫૦૦૦નું કવર આપી શ્રી કલ્પેશભાઈ, શ્રી જયેશભાઈ ભણશાહી આદિએ બહુમાન કર્યું હતું.

મંત્ર સંભળાવવાનું મુહૂર્ત-સમય આવતાં પૂજ્ય આચાર્યદેવ પાટ પર પધાર્યા હતા. વિધિપૂર્વક મુનિશ્રીને પંચાસપદનો મંત્ર સંભળાવી નૂતન પંચાસ તરીકે નામ સ્થાપન કર્યું હતું.

આ પ્રસંગે માતૃહૃદયા પૂ.સા.શ્રી કીર્તિપૂર્ણાશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી મંદિરનિધિશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી મૃદુવર્ધનાશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી કૃતાર્થનિધિશ્રીજી, પૂ.સા.શ્રી કીર્તિપૂર્ણાશ્રી (ડીસાવાળા)નો પરિવાર, પૂ.ભક્તિસૂરિ મ.ના પૂ.સા.શ્રી વિનયરત્નાશ્રીજી મ.આદિ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

આ પ્રસંગે પૂ.મુનિશ્રીના સ્વજનો સુરત-મુંબઈ વગેરે સ્થળેથી પધાર્યા હતા. અમદાવાદથી એલર્ટ ગ્રુપના સરસેનાધિપતિ શ્રી કલ્પેશભાઈ, જયેશભાઈ આદિ, નાશિક ગ્રુપમાંથી શ્રી રાજનભાઈ પરીખ તથા બ્રાહ્મી-સુંદરી ગ્રુપની આમંત્રિત બહેનો પણ ઉપસ્થિત રહી હતી. સેટેલાઈટ શ્રીસંઘનું ટ્રસ્ટીમંડળ, શ્રી જૈનનગર સંઘના ટ્રસ્ટીભાઈઓ, વિસનગર શ્રીસંઘના, હિમ્મતનગર જૈન સંઘના ટ્રસ્ટીઓ તથા ભક્તો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

પૂ.મુનિશ્રી દાનપ્રેમવિજયજી મહારાજે એલર્ટ સર-સેનાધિપતિશ્રી જયેશભાઈ તથા શૈલેષભાઈ આદિને માર્ગદર્શન આપી પદવી પ્રસંગની તમામ વ્યવસ્થા સંભાળી હતી. શ્રીસંઘના ટ્રસ્ટીમંડળે સુંદર સહયોગ આપ્યો હતો.

આવનાર ભાવિકોને ૨૫૦ રૂ.ની પ્રભાવના કરવામાં આવી હતી. આવનાર મહેમાનો માટે શ્રી સેટેલાઈટ સંઘમાં તથા સુકૃત સેન્ટરમાં ભોજનની ત્રણે ટાઈમની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. જેનો લાભ શ્રી સેટેલાઈટ સંઘે લીધો હતો.

પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિશ્રીની પ્રથમ પુણ્યતિથિ

સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ પૂ.આ.શ્રી જયદોષસૂરીશ્વરજી મહારાજને વિ.સં.૨૦૭૭, કા.વ.૧ની પ્રથમ પુણ્યતિથિએ એલર્ટ ગ્રુપ તરફથી ઉત્કૃષ્ટ ભાવાંજલિ આપવામાં આવી હતી.

પૂજ્યપાદશ્રીની પ્રથમ પુણ્યતિથિ નિમિત્તે જૈન એલર્ટ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ તરફથી પૂજ્યશ્રીની અગ્નિસંસ્કાર ભૂમિ અમદાવાદ - આંબલીના સમાધિ સ્થાને સમસ્ત રાજનગરના પાઠશાળાના શિક્ષક-શિક્ષિકાઓનું અંદાજે ૮૪ લાખ (પૂજ્યશ્રીના ૮૪ વર્ષના ઉપલક્ષમાં)નું ઉત્કૃષ્ટ સન્માન-ભક્તિ કરવામાં આવી હતી.

એલર્ટ ગ્રુપ ઓફ મુંબઈ તરફથી પૂજ્યપાદશ્રીના ૮૪ વર્ષ આયુષ્યના ઉપલક્ષમાં ગુજરાત-રાજસ્થાન-મહારાષ્ટ્રની ૮૪ પાંજરાપોળોને પ્રત્યેકને ૧-૧ લાખ રૂ. દ્વારા કુલ ૮૪ લાખ રૂ.નું અનુદાન એલર્ટ નિલેષભાઈ, એલર્ટ જિનેશ દોષી દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

આજના કા.વ.૧ના દિવસે સમાધિસ્થાન આંબલી-અમદાવાદ સહિત સમુદાયના ૧૦૦ ઉપરાંત સાધુ ભગવંતોના યાતુર્માસ સ્થળે તથા અનેક સાધ્વીજી ભગવંતોના યાતુર્માસ સ્થાનોમાં પૂજ્યોની પ્રેરણાથી એકથી લઈ પંચાહિકા મહોત્સવો, વિવિધ આરાધનાઓ, જાપ, અનુકંપાદાન, જીવદયા, સાધર્મિકભક્તિ, જિનાલયોમાં લાખેણી આંગી, વકૃત્વ સ્પર્ધાઓ, નાટિકાઓ, ગુણાનુવાદ સભાઓ, સામૂહિક આયંબિલ વગેરે અનેક પ્રકારના આયોજનો કરી દેશ-વિદેશમાં પૂજ્યશ્રીને મુઠ્ઠી ઉંચેરો પરિચય લોકોને કરાવવામાં આવ્યો હતો.

જોકે કોરોનાની વધતી અસરના કારણે અનેક સામુહિક કાર્યક્રમો-મિલનો વગેરે મુલત્વી રખાયા હતા. આ નિમિત્તે શ્રી સંઘો-ટ્રસ્ટો તરફથી કરોડો રૂપિયાના દાન વિવિધ ક્ષેત્રમાં ફાળવવામાં આવ્યા હતા.

સમુદાયના પ્રત્યેક સાધુ-સાધ્વીના હૃદયમાં વસી ગયેલા પૂજ્યપાદશ્રીને પ્રત્યેક સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોએ અશ્રુભીની અંજલિ રૂપ વિવિધ તપશ્ચર્યાઓ કરી હતી.

તમે પ્રતિક્રમણ કરો એટલે તેમાં દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રની આરાધના વગેરેના કાયોત્સર્ગ આવે છે. તે સિવાય દિવસમાં કે રાત્રિમાં આ રીતે કાયોત્સર્ગ ધ્યાને રહેવા અભ્યાસ પાળવો જોઈએ.

કાયોત્સર્ગ ધ્યાન કરવાથી તમારા સ્થાનની ઓરા શુભ બને છે. ત્યાં રહેનારને પણ શાંતિ અને પવિત્રતાનો અનુભવ થાય છે.

કાયોત્સર્ગ વારંવાર કરવાથી મનની એકાગ્રતા સધાય છે. તેના દ્વારા અનેક સિદ્ધિઓ અને ચમત્કારો જીવનમાં થાય છે. જીવન શાંત અને સમાધિમય બનતું જાય છે. ચિત્તની પ્રસન્નતા વધવાથી પાપ બંધ ઓછો થવા લાગે છે. તેનાથી પૂર્વે બાંધેલાં પાપ કર્મો ખરવા લાગે છે.

જૈન ધર્મના પ્રતિક્રમણ યોગમાં અભ્યંતર તપના અતિચાર રૂપે શ્રાવકોને દરરોજ કર્મક્ષય નિમિત્તે ૧૦ અથવા ૨૦ લોગસ્સનો કાયોત્સર્ગ કરવાનું વિધાન છે. એટલે દરેક જૈને દિવસમાં એકવાર આવો કાયોત્સર્ગ તો કરવો જ જોઈએ. જેનાથી દિવસ દરમ્યાનના પાપ કર્મોનો નાશ થાય.

પાંડવ ચરિત્રમાં પણ વાત આવે છે કે જ્યારે દ્રૌપદીને જંગલમાં એકવાર આકાશમાંથી કમળ પડતું જોયું અને તેને લેવાની ઈચ્છા કરી. ભીમ કમળ શોધવા સરોવરમાં ગયો તો ત્યાં જ ગાયબ થઈ ગયો. પાછળ તેની તપાસ કરવા ગયેલા બાકીના ચારેય પાંડવોને સરોવરના સ્વામી શંખચૂડ દેવે સરોવરમાં ગુસ્સે થઈ નાગપાશથી બાંધી દીધા.

આ બાજુ પાંડવો પાછા ના આવતાં દ્રૌપદી તથા માતા કુંતિએ કાયોત્સર્ગ ધ્યાન કર્યું. તેના પ્રભાવથી ધરણેન્દ્રદેવે પાંડવોને છોડાવી કુંતિને સોંપ્યા. આવો પ્રભાવ કાયોત્સર્ગનો છે. મુશ્કેલીમાં આ રીતે કાયોત્સર્ગ ધ્યાન કરવાથી રસ્તો નીકળે છે.

કાયોત્સર્ગ કેવી રીતે શુદ્ધ થાય તેના માટે ૧૮ દોષોનું લીસ્ટ આપ્યું છે. તે દોષો ન લાગે તે રીતે કાયોત્સર્ગ ધ્યાન કરવાનું કહ્યું છે. જેટલા દોષો લાગે તેટલો પાવર-પ્રભાવ ઓછો થાય છે. માટે તે દોષોને જાણી શુદ્ધ કાયોત્સર્ગ કરવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. ટુંકમાં જમીન ઉપર ઊભા ઊભા ક્યાંય ટેકો લીધા વિના સ્થિરતા પૂર્વક કાયોત્સર્ગ કરવો. ન થાય તો પલાંટીવાળીને અથવા સૂતાં સૂતાં પણ થાય. પરંતુ મુખ્ય રીતે તો ઊભા ઊભા કાયોત્સર્ગ કરવાની વાત છે.

અંતે કાયોત્સર્ગ ધ્યાન અનાત્મભાવને કાઢી આત્મભાવમાં જીવને લાવીને મૂકે છે. જેમ છાસનું વલોણું કરતાં માખણ અલગ થાય છે. તેમ કાયોત્સર્ગથી આત્મા ઉપર બેઠેલો મિથ્યા કર્મોનો કચરો દૂર થતાં આત્મભાવ પ્રગટ થાય છે. એક અદ્ભુત અને સાચા આનંદની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ક્રમશ:

સંન્યાસી છે ક્યાં ના પાડવી ! પણ તેને ઉપદેશ પસંદ ન હતો. એટલે સાધુને કહ્યું એક શરત છે કે, ક્યારેય મને ઉપદેશ ન આપવો તો રહો. સાધુએ સ્વીકાર્યું. ચાતુર્માસ પૂરું થવા આવ્યું વિહારનો સમય થયો. વંકચૂલને સાધુના યોગો જોઈ અંતરથી બહુમાન પ્રગટ્યું. વળાવવા ગયો. તેની પલ્લીનો એરીયા પૂરો થયો. એટલે સાધુએ તેને બેસાડ્યો. કહ્યું ભાઈ હવે તારી પલ્લી નથી. તેં અમને ઘણી સહાય કરી છે. હું તારા ઉપર શું ઉપકાર કરું ? જો તારી ઈચ્છા હોય તો તને થોડાક નિયમ આપવા માંગુ છું. એવા નિયમ કે તારા જીવનમાં ક્યાંય તને નડશે નહિ.

વંકચૂલ આભારવશ થયેલો હતો. કહ્યું, કહો શું નિયમ છે. સાધુ મ. કહ્યું, વંકચૂલ તું કોઈને વાર કરવા (મારવા) જાય તો સાત ડગલા પાછળ જઈ પછી જ વાર કરવો. બીજો નિયમ અજાણ્યું ફળ ખાવું નહિ. ત્રીજું, રાજાની રાણી સાથે ભોગ ન કરવો અને છેલ્લે કાગડાનું માંસ ન ખાવું !

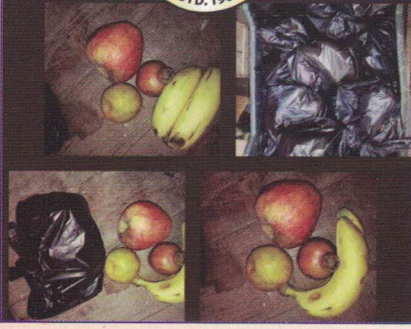
વંકચૂલે વિચાર્યું કે આ નિયમો મને કંઈ નડવાના નથી. લાવ મહાત્માની ઈચ્છા છે તો લઈ લઉં ! અને સાધુએ અભિગ્રહ પચ્યક્રમાણ આપ્યું. નિયમો લાગુ પડ્યા. વંકચૂલ વળાવીને પાછો પલ્લીમાં આવ્યો.

ત્યારપછી તો આ ચારેય નિયમો એક પછી એક ભાંગવા પડે તેવી પરિસ્થિતિઓ સર્જઈ પણ દરેક વખતે તે પ્રતિજ્ઞા પાલનમાં દેઢ રહ્યો. છેલ્લે એવી બિમારી આવી કે વેદોએ તેને જો બચવું હોય તો કાગડાનું માંસ ખાવાની સલાહ આપી. પણ પથારીએ પડેલા વંકચૂલે વિચાર્યું. સાધુ પાસે પ્રતિજ્ઞા કરી છે. કેવી રીતે તોડાય ! જીવનમાં પ્રતિજ્ઞાના પ્રભાવે ત્રણ ત્રણ વાર બચી ગયો છું હવે શા માટે પ્રતિજ્ઞા તોડું ? મનને સમજાવ્યું. મનમાં દેઢતાને ધારણ કરી. વેદોને કહી દીધું, 'જે થવાનું હોય તે થાય, મારાથી કાગડાનું માંસ ભક્ષણ નહિ થાય.' અંતે પ્રતિજ્ઞાના શુભભાવમાં મરી ૧૨મા દેવલોકમાં દેવગતિને પામ્યો. આ પ્રતિજ્ઞા લીધી ત્યારે તેને પ્રતિજ્ઞા લેવાનો ભાવ ન હતો. માત્ર દ્રવ્યથી જ પ્રતિજ્ઞાઓ હોવા છતાં કેટલો લાભ થયો.

જીવનમાં વ્રત-નિયમોનું પાલન આત્માનો ઉત્કર્ષ કરે છે. આ લોકમાં તો લાભ થાય છે, જ્યારે પરલોક તમારો સેઈફ બને છે. નાના-નાના નિયમો પણ જીવનમાં શુભયોગોનું સરોવર છલકાવી દે છે. જૈન જેમપૂજા વિનાનો ન હોય તેમ નિયમ વિનાનો પણ ન હોય.

શાસ્ત્રમાં આવા નિયમોના વર્ણનો આવે છે. જેમાં ૧૨ વ્રતનું ગ્રહણ મુખ્ય છે. તે વ્રતોના પાલન માટે બીજા અવાંતર અનેક નિયમો આપેલા છે. આવા નિયમો-વ્રતોનું પાલન સંસાર સમુદ્રને સુકવી ખાબોચીયું કરી દે છે અને જીવ એકવાર સત્ત્વ ભેગું કરી એક જંપ એવો લગાવે છે કે ખાબોચીયું કૂદી જઈ સંસારથી અલવિદા કરે છે. મુક્તિસુખનો ભોક્તા બને છે.

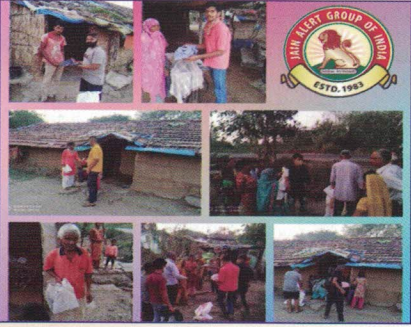
આમોદ ગ્રુપ દ્વારા ગરીબોમાં ફ્રુટનું વિતરણ

ઔરંગાબાદ ગ્રુપ દ્વારા નેગ્રહીન પરિવારોને અનાજની કીટનું વિતરણ

ભાયંદર (વે) ગ્રુપ દ્વારા ગરીબોમાં મીઠાઈનું વિતરણ

ડભોઈ ગ્રુપ દ્વારા ગરીબોમાં અનાજનું વિતરણ

કલ્યાણ ગ્રુપ દ્વારા અનાજની કીટનું વિતરણ

નાશિક ગ્રુપ દ્વારા ગરીબોમાં ચવાણાનું વિતરણ

રાજકોટ ગ્રુપ દ્વારા ગરીબોમાં મીઠાઈનું વિતરણ

ઉમરગામ ગ્રુપ દ્વારા અનાજની કીટનું વિતરણ

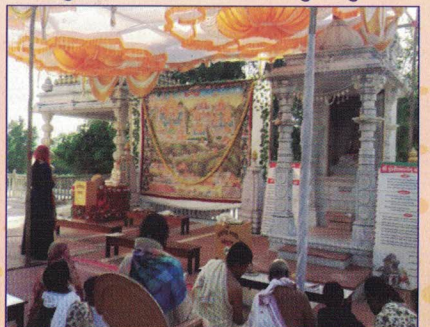
આમોદગ્રુપ દ્વારા પોલીસ અધિકારીઓને પુસ્તકનું વિતરણ

માંડવી ગ્રુપ દ્વારા પોલીસ અધિકારીઓને પુસ્તક તથા મીઠાઈનું વિતરણ

માનસમંદિરમ્ તીર્થ સરકારની ગાઈડલાઈન મુજબ યાત્રિકો માટે ખુલ્લુ થઈ ચૂક્યું છે. દેવદીવાળીના રોજ શબ્દગ્રંથની ભાવચાત્રા કરતા યાત્રિકો

માંડવી ગ્રુપ દ્વારા પોલીસ અધિકારીઓને પુસ્તક તથા મીઠાઈનું વિતરણ

RNI NO. : GUJGUJ/2006/16904 (Delhi)

Publish & Posted 16th of every month at Ahd. PSO

Reg.No. : GAMC 988 / 2018-2020
Licence to Post without Prepayment

Issued by SSP
LPWP Licence No. : PMG/HQ/058/2018-20

Valid up to 31-12-2020
Valid up to 31-12-2020

શ્રી શત્રુંજય તીર્થધામ ભુવનભાનુ માનસમંદિરમ્ તીર્થ

Contact No. : 8551904888, 8551905888, 9823271991

માલિક : શ્રી અર્હટ્ ધર્મ પ્રભાવક ટ્રસ્ટ
૧૭, પ્રાર્થનાપીઠ, ઈલોરાપાર્ક, જૈન ટેરાસર પાસે,
નારણપુરા ચાર રસ્તા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩
ફોન : **079-27681317**

તંત્રી-મુદ્રક-પ્રકાશક : કલ્પેશભાઈ વી. શાહ, અમદાવાદ
મુદ્રક : સર્વોદય ઓફસેટ, અમદાવાદ.

To,